

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-90-7-86>

СПЕЦКУРС ЯК СКЛАДОВА МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Осова О. О.

*доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології*

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Основною метою сучасної професійної освіти є підготовка висококваліфікованих кадрів, здатних до продуктивної праці в умовах високих світових стандартів, ініціювання інноваційних змін, самостійного розвитку та самовдосконалення. Соціальне замовлення на викладачів іноземної мови, які не тільки володіють комплексом професійно-педагогічних знань та умінь, але й мають відповідно сформовані навички soft-skills, потребує оновлення існуючих підходів до їхньої методичної підготовки.

У багатьох психолого-педагогічних дослідженнях розкриваються різні аспекти формування методичної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності майбутніх учителів висвітлюються в численних педагогічних працях науковців (М. Другова, С. Роман, О. Кміть, О. Тарнопольський та ін.). Суттєвим внеском у розробку проблеми формування методичної компетентності майбутніх учителів англійської мови стали дослідження О. Бігич, у яких авторка надає чітке визначення методичної компетентності вчителя іноземної мови, як «сукупності методичних знань, навичок і вмінь та індивідуальних, суб'єктивних й особистісних якостей» [1, с. 25], що забезпечують ефективність іншомовної освіти. Однак проблема методичної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови вивчена недостатньо.

Згідно з контекстним підходом, методичні вміння майбутніх викладачів іноземної мови формуються у процесі організації навчально-професійної діяльності, під час якої «контекст змісту навчання ніби зливається з майбутньою професійною діяльністю» [2, с. 15]. З огляду на зазначене, у нашому дослідженні основна увага зосереджена на особливостях методичної підготовки студентів спеціальності «014.02 Середня освіта. Мова і література (Англійська)» як складової їх

професійно-педагогічної компетентності під час вивчення спецкурсу «Інноваційні підходи до викладання іноземної мови у вищій школі».

Наявність спецкурсів у загальній структурі навчання закладів вищої освіти надає широкі можливості для індивідуалізації інтересів, можливостей і здібностей кожного студента. Порівняно з іншими дисциплінами, спецкурси характеризуються варіативністю змісту, а також мають чітко виражену змістову, практичну, проєктивну, дослідно-експериментальну та регіональну складові професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. Уведення спецкурсів у процес підготовки майбутніх викладачів іноземної мови сприяє також усуненню основної суперечності між широкими освітніми інтересами студентів та недостатнім їх урахуванням у навчальних планах зі спеціальності.

Спецкурс «Інноваційні підходи до викладання іноземної мови у вищій школі», що викладається для студентів-магістрантів Харківської гуманітарно-педагогічної академії, по-перше, сприяє розширенню психолого-педагогічних, лінгводидактичних та методичних знань за рахунок додаткових відомостей, по-друге, забезпечує реалізацію міжпредметних зав'язків зазначених дисциплін, по-третє, сприяє удосконаленню практичних та методичних навичок у контексті інноваційної діяльності майбутніх викладачів іноземної мови.

Метою вивчення спецкурсу є забезпечення методичної підготовки студентів до реалізації професійних функцій викладача іноземної мови. Аналіз змісту програми, анкетування та опитування студентів, які вже мали певний досвід викладання іноземної мови у закладах освіти, або отримали його під час педагогічної практики, дозволили виявити певні протиріччя між наявністю базових знань з дисциплін професійно-педагогічного циклу та недостатньо сформованими вміннями використання інноваційних методик викладання іноземної мови у майбутній професійно-педагогічній діяльності. З огляду на це, програма спецкурсу окреслюється змістом даної тематики та охоплює чотири модулі. В результаті вивчення дисципліни майбутні викладачі іноземної мови повинні знати суть і загальну характеристику інноваційних технологій навчання іноземних мов; різновиди інноваційних технологій навчання іноземних мов; витоки становлення та розвиток інноваційних педагогічних технологій навчання іноземних мов; сучасні підходи та методи навчання іноземних мов; особливості інноваційної діяльності викладача іноземної мови; відповідність інноваційних технологій специфіці предмету «іноземна мова» тощо.

В результаті опанування спецкурсу майбутні викладачі іноземної мови повинні вміти: визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, інноваційні методи та прийоми навчання іноземної мови; аналізувати, обирати й творчо використовувати навчально-методичні комплекси з

іноземної мови; аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів; формувати у студентів мовну, мовленнєву і соціокультурну компетенції; використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції інноваційні методичні технології; оцінювати рівень сформованості усіх складників іншомовної комунікативної компетенції; планувати й реалізовувати різні форми організації інноваційної освітньої діяльності студентів тощо.

Під час розробки програми спецкурсу враховувалися можливості матеріально-технічної бази та створення відповідного дидактичного супроводу; обрано методи засвоєння змісту з превалюванням інтерактивних методик та проектних видів роботи, проблемних та ситуативних мовленнєвих завдань, максимально наближених до методичної діяльності у межах майбутньої професійно-педагогічної. Основними формами викладення теоретичного матеріалу було обрано інтерактивні лекції, лекції-дискусії, проблемні лекції тощо. Процесуальною основою семінарських занять було запровадження широкого спектру діалогових технологій, технології гейміфікації, кооперативного навчання тощо. Визначено основні види освітніх продуктів (твір-роздум «Я – майбутній викладач-інноватор!», «Словник інноваційної термінології з методики викладання іноземної мови», «Методичне портфоліо студента», «Скарбничка інноваційних методів викладання іноземної мови» тощо), які студенти повинні презентувати як результат опанування спецкурсу, а також визначено критерії оцінювання знань [3].

Результати опитування студентів після вивчення спецкурсу, вивчення спостережень за поведінням студентів під час педагогічної практики, аналіз зрізів контрольних робіт дозволяє стверджувати про підвищення рівня теоретичної підготовки студентів у галузі методики викладання іноземної мови, систематизації знань інноваційних методів навчання іноземних мов, їх видів та класифікацій, посилення методичної підготовки студентів під час проведення залікових занять з переддипломної практики.

Література:

1. Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи : Навчальний посібник / О. Б. Бігич. К. Ленвіт, 2006. 200 с.
2. Вербицкий А. А. Контекстное обучение и становление новой образовательной парадигмы. Жуковский; МИМ «Линк», 2000. 41 с.
3. Осова О.О. Дидактичні засади навчання іноземних мов студентів філологічних спеціальностей із застосуванням технологічних інновацій: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.09. Полтава, 2020. 40 с.